

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. J. S.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, zastoupena JUDr. Janem Sykou, advokátem se sídlem Školská 12, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, č. j. 8 Ad 3/2015 - 82,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, č. j. 8 Ad 3/2015 - 82, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Kárný senát kárné komise České advokátní komory (dále též „kárný senát“) rozhodnutím ze dne 25. 7. 2013, č. j. K 41/2013 (dále též „kárné rozhodnutí“), shledal žalobce vinným kárným proviněním a uložil mu kárné opatření podle § 32 odst. 3 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění účinném pro rozhodné období (dále též „zákon o advokacii“), a to napomenutí a povinnost úhrady nákladů řízení ve výši 3 000 Kč.

[2] Kárného provinění se žalobce měl dopustit tím, že jako advokát, u něhož ode dne 11. 3. 2009 vykonává praxi advokátního koncipienta Mgr. L. M. (dále též „koncipient“), v době od 22. 2. 2012 nejméně do 14. 9. 2012 nevyvíjel důsledný dohled nad činností tohoto koncipienta, když mu umožnil poskytovat právní služby městu Žamberk na základě mandátní smlouvy, kterou koncipient žalobce dne 22. 2. 2012 uzavřel svým jménem a na svůj účet jako mandatář s městem Žamberkem jako mandantem, jejímž předmětem bylo poskytování právních služeb tomuto klientovi spočívajících v jednání se společností KAVEMA, s. r. o., společností JOHANN HOCHREITER s. r. o., společností Líšnická a. s., dalšími případně dotčenými osobami, dotčenými orgány státní správy a místní samosprávy ve věci výstavby objektu „bioplynová stanice v kat. úz. Žamberk“ a ve věcech souvisejících s případnou výstavbou; vypracování analýzy skutkového stavu; vypracování (variantního) návrhu řešení; vypracování případné dohody o narovnání; zastupování v případných soudních sporech s dotčenými osobami; jednání a zastupování ve všech dalších navazujících a souvisejících záležitostech, tedy při výkonu advokacie

nejednal svědomitě, při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost pečlivě vést advokátního koncipienta, který je k němu v pracovním poměru, a dohlížet na něj tak, aby získal znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky. Tímto jednáním měl žalobce porušit § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 15 odst. 1 Pravidel profesionální etiky (dále též „Pravidla profesionální etiky“, či „etický kodex“).

[3] Žalobce napadl kárné rozhodnutí odvoláním. Odvolací kárný senát České advokátní komory (dále též „odvolací kárný senát“) rozhodnutím ze dne 13. 11. 2014, č. j. K 41/2013, odvolání zamítl a rozhodnutí kárného senátu potvrdil (dále též „rozhodnutí o odvolání“).

II.

[4] Proti rozhodnutí o odvolání žalobce brojil žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“). Městský soud žalobě vyhověl. Rozsudkem ze dne 7. 6. 2018, č. j. 8 Ad 3/2015 - 42, rozhodnutí o odvolání zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Tento rozsudek zrušil ke kasační stížnosti žalované (dále též „stěžovatelka“) Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 13. 8. 2019, č. j. 7 As 263/2018 - 26 (dále též „rozsudek sp. zn. 7 As 263/2018“).

[5] Nejvyšší správní soud při právním posouzení věci vyšel z rozsudku tohoto soudu ze dne 25. 7. 2019, č. j. 9 As 155/2018 - 48 (dále též „rozsudek sp. zn. 9 As 155/2018“), který se zabýval povahou činnosti koncipienta žalobce, a dovedl, že činnost koncipienta bylo třeba považovat za činnost spadající pod poskytování právních služeb; činnost byla vykonávána soustavně a měla trvalý charakter. Pohledem uvedeného je třeba nahlížet i jednání žalobce - advokáta, který dal koncipientovi výslovný (neomezený) souhlas k poskytování právních služeb ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o advokacii. Nejvyšší správní soud městskému soudu nepřisvědčil ani v tom, že v rámci kárného řízení nebyla dostatečně zkoumána závažnost jednání žalobce ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii. Uvedl, že podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii je kárným proviněním závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem. Při posouzení závažnosti je přitom třeba přihlídnout nejen k významu chráněného zájmu, nýbrž též k následkům skutku (ve vztahu ke klientovi, dalším osobám i advokátnímu stavu), k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění. Rozhodnutí odvolacího senátu těmito požadavkům dostalo (viz str. 5 a 7 až 8 tohoto rozhodnutí). Kárný senát vyšel z významu chráněného zájmu spočívajícího v regulaci trhu s právními službami (a to ve vztahu k poskytovatelům i příjemcům těchto služeb). Zohlednil však i způsob a další okolnosti jednání žalobce (žalobce jednání svého koncipienta nezabránil, nýbrž mu ho výslovně umožnil). Dle zdejšího soudu proto nebylo možno souhlasit se závěrem městského soudu, že v rámci kárného řízení nebyla dostatečně zkoumána závažnost jednání žalobce ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii. Městský soud dále pochybil, pokud závěr o důvodnosti žaloby vystavěl mj. na čl. 15 odst. 4 etického kodexu. I v této souvislosti soud odkázal na rozsudek sp. zn. 9 As 155/2018, ve kterém zdejší soud uvedl, že jestliže koncipient žalobce *„vlastním jménem a na vlastní účet poskytoval právní služby ve smyslu § 1 odst. 2 věty první zákona o advokacii, nejedná se o případ, na který by dopadal čl. 15 odst. 4 etického kodexu. Jinou výdělečnou činností totiž může být pouze činnost, kterou zákon advokátnímu koncipientovi nezakazuje. Poskytovat právní služby ve smyslu § 1 odst. 2 věty první zákona o advokacii vlastním jménem a na vlastní účet jsou však oprávněny pouze osoby uvedené v § 2 zákona o advokacii, nikoli advokátní koncipient. Proto není v této souvislosti ani podstatné, zda žalobce*

pokračování

naplnil podmínky čl. 15 odst. 4 etického kodexu. Je nesporné, že advokátní koncipient je oprávněn poskytovat právní služby v rámci výkonu koncipientské praxe (viz § 26 odst. 2 zákona o advokacii a pravidla pro výkon substitučního oprávnění).“ Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Uložil městskému soudu, aby v mezích žalobních bodů opětovně posoudil, zda se žalobce dopustil kárného provinění.

III.

[6] Rozsudkem ze dne 9. 3. 2020, č. j 8 Ad 3/2015 - 82, městský soud rozhodnutí o odvolání opětovně zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu se zabýval tím, zda se žalobce dopustil kárného provinění. Dle soudu ne každé porušení dohledu nad činností koncipienta ze strany školitele bude znamenat kárné provinění. Význam mají i okolnosti, za kterých ke skutku došlo, neboť tyto mohou snižovat intenzitu porušení do takové míry, že v dané věci nebude možné hovořit o závažném porušení povinnosti. Městský soud uvedl, že jednáním koncipienta žalobce se podrobně zabýval v rozsudku ze dne 9. 3. 2020, sp. zn. 9 Ad 3/2015 (dále též „rozsudek sp. zn. 9 Ad 3/2015“). V něm zejména uvedl, že v průběhu kárného i soudního řízení koncipient podrobně a přesvědčivě popsal svůj postup v právní věci města Žamberk, který svědčí o jeho znalosti případu a právní erudici; úroveň jeho právních služeb následně potvrdil i dosažený výsledek. Koncipientovy právní služby si vyžádal sám klient s ohledem na jeho právní schopnosti i lidské zkušenosti, přičemž koncipient dbal jeho zájmů. Z toho důvodu byl soud přesvědčen, že koncipient žalobce postupoval s plným respektem ke svým povinnostem stanoveným v § 16 odst. 2 zákona o advokacii, neboť čestně a svědomitě uplatňoval v zájmu svého klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné. Výsledky jeho jednání byly pro klienta přínosem (pozemky určené pro výstavbu bioplynové stanice byly prodány za tržní cenu). Městský soud dospěl k závěru, že koncipient žalobce se nedopustil kárného provinění, neboť v posuzovaném případě nebyla splněna podmínka závažnosti jeho jednání ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii. Podle městského soudu jsou právě uvedené okolnosti podstatné i z hlediska posouzení závažnosti porušení povinností žalobce. V nyní posuzované věci je ze spisového materiálu zřejmé, že se žalobce informoval, k jaké věci je souhlas udělen, že věc vnímal jako prosazování veřejného zájmu ve vztahu k nakládání s veřejným majetkem, rovněž koncipienta považoval s ohledem na dlouhodobou spolupráci za zdatného právníka s dostatečnou praxí. Zohlednil, že byť koncipient poskytl právní služby před složením advokátních zkoušek, svou právní praxi vykonával v advokátní kanceláři již od roku 2009 a při řešení právní kauzy mohl vedle právních dovedností využít i svých politických (a s ohledem na svůj věk) i životních zkušeností. Ostatně ani klient koncipienta nebyl nijak poškozen, přičemž žalobce udělení souhlasu koncipientovi podmínil tím, že činnost žalobce nenaruší jeho koncipientskou praxi a chod advokátní kanceláře, což koncipient dodržel. Z uvedených důvodů dospěl městský soud v rozsudku ze dne 9. 3. 2020, č. j 8 Ad 3/2015 - 82, k závěru, že žalovaná pochybila, pokud žalobcovu jednání kvalifikovala jako kárné provinění dle § 32 odst. 2 zákona o advokacii, a její rozhodnutí proto shledal v této části nezákonným.

IV.

[7] Žalovaná (stěžovatelka) napadla uvedený rozsudek městského soudu opětovně kasační stížností, kterou opírá o stížný důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nesouhlasí s posouzením závažnosti jednání žalobce ze strany městského soudu. Výklad městského soudu odporuje smyslu zákona o advokacii a stavovských předpisů. Základem znaku závažnosti podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii je význam porušené povinnosti. Další kritéria jsou důležitá především pro rozhodnutí o kárném opatření. Žalobce svým souhlasem umožnil advokátnímu koncipientovi rozsáhlou právní činnost, ke které nebyl podle zákona oprávněn. Smysl výchovy

advokátního koncipienta a dohled nad jeho činností je naplňován více způsoby, jen jedním z nich je zastupování advokáta při jednotlivých úkonech, samozřejmě ve věcech, které advokát převzal. V dané věci však žalobce věc nepřevzal. Převzal ji sám koncipient. Účelem koncipientské praxe je nadto příprava na advokátní zkoušku. Protože během právní praxe se zkušenosti advokátního koncipienta teprve rozvíjejí, vykonává právní služby pod vedením advokáta tak, že je pověřován jednotlivými úkony právní služby s přípravou a následným hodnocením. V dané věci se však o takovou přípravu nejednalo. Koncipient vykonával samostatně se souhlasem žalobce (a bez jeho dohledu) rozsáhlou a odbornou právní činnost, což odporuje smyslu právní úpravy. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

V.

[8] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

VI.

[9] Jelikož se jedná o opakovanou kasační stížnost, vážil Nejvyšší správní soud nejprve její přípustnost. Možnost účastníků řízení napadnout rozhodnutí krajského (městského) soudu poté, co Nejvyšší správní soud jeho původní rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, je omezena § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle něhož se Nejvyšší správní soud nesmí znovu zabývat věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a to v situaci, kdy se tímto právním názorem krajský (městský) soud řídil (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05). Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku sp. zn. 7 As 263/2018 uložil městskému soudu, aby se zabýval tím, zda se žalobce dopustil kárného provinění. Tímto závazným právním názorem se městský soud řídil. Dospěl k závěru, že se žalobce kárného provinění nedopustil, proti čemuž stěžovatelka brojí v nyní posuzované kasační stížnosti. Jde tedy o právní otázku, která nebyla řešena v původním řízení před zdejším soudem. Kasační stížnost je proto přípustná.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Soud připomíná, že rozhodnutí kárného senátu a navazující rozhodnutí stěžovatelky o odvolání stojí na tom, že žalobce se dopustil kárného provinění tím, že jako advokát nevyvíjel důsledný dohled nad činností svého koncipienta, když mu umožnil poskytovat právní služby městu Žamberk na základě mandátní smlouvy, kterou koncipient žalobce dne 22. 2. 2012 uzavřel svým jménem a na svůj účet jako mandatář s městem Žamberkem jako mandantem, jejímž předmětem bylo poskytování právních služeb tomuto klientovi spočívajících v jednání se společností KAVEMA, s. r. o., společností JOHANN HOCHREITER s. r. o., společností Líšnická a. s., dalšími případně dotčenými osobami, dotčenými orgány státní správy a místní samosprávy ve věci výstavby objektu „bioplynová stanice v kat. úz. Žamberk“ a ve věcech souvisejících s případnou výstavbou; vypracování analýzy skutkového stavu; vypracování (variantního) návrhu řešení; vypracování případné dohody o narovnání; zastupování v případných soudních sporech s dotčenými osobami; jednání a zastupování ve všech dalších navazujících a souvisejících záležitostech, tedy při výkonu advokacie nejednal svědomitě, při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost pečlivě vést advokátního koncipienta, který je k němu v pracovním poměru, a dohlížet na něj tak, aby získal

pokračování

znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky. Tímto jednáním měl žalobce porušit § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 15 odst. 1 Pravidel profesionální etiky (etický kodex).

[12] Podle § 1 odst. 2 zákona o advokacii: *Poskytováním právních služeb se rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu.*

[13] Podle § 2 zákona o advokacii: *(1) Právní služby na území České republiky jsou oprávněni poskytovat za podmínek stanovených tímto zákonem a způsobem v něm uvedeným a) advokáti, b) fyzické osoby, které 1. jsou státními příslušníky členského státu Evropské unie, smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace (dále jen „domovský stát“), anebo jsou státními příslušníky jiného státu a jsou v některém z domovských států trvale usazeni, a 2. v domovském státě získaly oprávnění poskytovat právní služby pod profesním označením domovského státu, které bylo oznámeno ve sdělení Ministerstva spravedlnosti, vyhlášeném ve Sbírce zákonů (dále jen "evropský advokát"). (2) Ustanovením odstavce 1 není dotčeno oprávnění a) notářů, soudních exekutorů, patentových zástupců a daňových poradců, popřípadě dalších osob, jimž zvláštní zákon svěřuje poskytovat právní služby, b) zaměstnance právnické nebo fyzické osoby, člena družstva nebo příslušníka ozbrojených sborů poskytovat právní služby osobě, k níž je v pracovněprávním nebo pracovním vztahu anebo ve služebním poměru, pokud je poskytování právních služeb součástí jeho povinností vyplývajících z tohoto pracovněprávního nebo pracovního vztahu anebo služebního poměru.*

[14] Podle § 16 odst. 2 zákona o advokacii: *Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.*

[15] Podle § 17 zákona o advokacii: *Advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.*

[16] Podle čl. 4 odst. 1 etického kodexu: *Advokát je všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.*

[17] Podle čl. 15 odst. 1 etického kodexu: *Advokát je povinen umožnit advokátnímu koncipientovi, který je k němu v pracovním poměru, účelnou právní praxi, pečlivě ho vést a doblížet na něj tak, aby získal znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky.*

[18] Podle § 32 zákona o advokacii: *(1) Advokát a advokátní koncipient jsou kárně odpovědní za kárné provinění. (2) Kárným proviněním je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem.*

[19] Městský soud svůj závěr o to, že se žalobce nedopustil kárného provinění, dovodil primárně z hodnocení obsaženého v rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 9 Ad 3/2015, tj. z rozsudku, ve kterém se soud zabýval jednáním koncipienta žalobce. Soud shledal, že činnost koncipienta žalobce nelze považovat s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci (zejména kvalita poskytnutých služeb, dosažený výsledek, jednání v zájmu klienta atp.) za kárné provinění. Z uvedených důvodů městský soud v rozsudku ze dne 9. 3. 2020, sp. zn. 9 Ad 3/2015, dospěl k závěru, že koncipient žalobce se nedopustil kárného provinění, neboť v posuzovaném případě nebyla splněna podmínka závažnosti jeho jednání ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii.

[20] Nyní rozhodující senát však zjistil, že uvedený rozsudek městského soudu ze dne 9. 3. 2020, sp. zn. 9 Ad 3/2015, který se zabýval jednáním koncipienta žalobce, o který se opíral městský soud v nyní posuzovaném rozsudku, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2020, č. j. 9 As 77/2020 - 19 (dále též „rozsudek sp. zn. 9 As 77/2020“).

[21] V něm 9. senát Nejvyššího správního soudu zejména uvedl, že: „*V projednávané věci žalobce poskytoval právní služby ve smyslu § 1 odst. 2 věty první zákona o advokacii, ač k tomu jako advokátní koncipient nebyl oprávněn. Nejednalo se o případ, kdy právní služby může (výjimečně) poskytovat osoba odlišná od advokáta (...). Poskytování právních služeb osobou odlišnou od advokáta zasahuje do zákonem chráněné hodnoty, již je kvalifikované a rovné poskytování právních služeb. Pokud se jej dopustí advokátní koncipient, odporuje navíc (a v projednávané věci v prvé řadě) postavení, které mu v rámci profesní samosprávy náleží. Jelikož si osobuje oprávnění, jež je mu zákonem zapsáno a na jehož výkon se teprve připravuje, přiči se jeho jednání chráněným zájmem spojeným s přípravou (výchovou) a profesními (etickými) standardy advokátních koncipientů. Typová závažnost poskytování právních služeb advokátním koncipientem je z hlediska významu chráněného zájmu zásadní. Jedná se z jeho strany o porušení povinnosti, která neodráží „pouze“ zvláštní standard spojený s jeho právním postavením a působením v profesní samosprávě, nýbrž o porušení obecně stanoveného zákonného omezení pro výkon specializované činnosti. (...) Advokátní koncipient tedy neoprávněným poskytováním právních služeb nejenže nectí své postavení, nýbrž dokonce podřívá samotnou podstatu existence profesní samosprávné organizace, již je součástí a již spoluvtváří. V tomto ohledu jde o vážné pochybení. Ze správního i soudního spisu (...) je zároveň zřejmé, že okolnosti případu nebyly nijak mimořádné. Právě naopak, nevybočovaly z rámce standardního komerčního poskytování právních služeb. Žalobce byl osloven s žádostí o nalezení řešení řady právních problémů spojených s výstavbou bioplynové stanice v katastrálním území Žamberk. S nabídkou souhlasil, s městem Žamberk uzavřel mandátní smlouvu a na jejím základě vlastním jménem a na vlastní účet právní služby skutečně poskytoval. V této souvislosti je bez významu, že se této činnosti ujal s vědomím svého školitele (advokáta JUDr. J. S.) a byl mu k ní z jeho strany udělen písemný souhlas, neboť tím protiprávnost jednání ani závažnost porušení povinnosti vyloučit nelze. Zároveň v době započetí vytykánoho jednání vykonával žalobce u svého školitele koncipientskou praxi již po dobu téměř tři let, s (rozdílným) právním postavením advokátního koncipienta a advokáta tudíž musel být důvěrně seznámen. Uvedené též dokládá, že jednal v úmyslu přímém.“*

[22] Z citovaného rozsudku 9. senátu Nejvyššího správního soudu dále vyplývá, že rozsah poskytování právních služeb není pro rozhodnutí o kárné vině sám o sobě podstatný, to stejné platí i pro další městským soudem akcentované skutečnosti. Pokud jde o to, že jednání koncipienta nebylo opakované, a nejednalo se v tomto smyslu o dlouhodobou ziskovou činnost, jedná se okolnost, kterou lze zohlednit až při rozhodnutí o kárném opatření (koncipientovi bylo přitom uloženo nejmírnější kárné opatření - napomenutí). Stejně tak jsou nepodstatné další městským soudem akcentované skutečnosti (kvalita poskytovaných služeb, prospěšnost pro klienta atp.). Vytykáno jednání totiž spočívalo již „*v samotném neoprávněném poskytování právních služeb. Městský soud se proto měl při přezkumu rozhodnutí o kárné vině omezit pouze na to, že žalobce vykonával zákonem zakázanou činnost. Zda si při ní počínal bezvadně, je pro tuto otázku bez významu. (...) Jde-li o neoprávněné poskytování právních služeb, je sankcionováno již samotné jednání, s nímž zákon spojuje zásab do chráněné hodnoty (kvalifikovaného a rovného poskytování právních služeb). Jde o delikt čistě činnostní (formální), k jeho dokonání tedy postačí jednání. Následek (zasažení objektu) se proto nemusí projevit jako účinek, resp. nastane i tehdy, není-li účinek dán (např. není-li klientovi způsobena újma). Poskytnutí právních služeb osobou, která k tomu není oprávněna, je sankcionováno proto, že je podle zákona samo o sobě (typicky, abstraktně) společensky škodlivé (nebezpečné). Nadto v projednávané věci jde o zrcadlení tohoto objektu k objektům spojeným s postavením advokátního koncipienta v profesní samosprávě (viz odstavce [29] a [30]). V této souvislosti soud zdůrazňuje, že nikterak nebhodnotil, zda žalobce při poskytování právních služeb postupoval po odborné stránce bezchybně, osvědčil dostatečné schopnosti, znalosti a zkušenosti a pro svého klienta (město Žamberk) dosáhl nejlepšího možného výsledku. Ani tudíž neposuzoval, zda žalobce při této činnosti jednal čestně, svědomitě a ku prospěchu advokátního stavu. Nic z toho nebylo žalobci vytykáno. Žalobce nejednal čestně*

pokračování

a svědomitě, nevyvaroval se snížení důstojnosti advokátního stavu a nepřipravoval se řádně na budoucí výkon povolání proto, že neoprávněně poskytoval právní služby za okolností, které nevybočovaly z rámce běžné komerční praxe. Pochybil tím, že si počínal, jako by (již) byl advokátem. (...) Na základě všech výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že se žalobce kárného provinění dopustil, neboť tím, že jako advokátní koncipient neoprávněně poskytoval právní služby za okolností, které nevybočovaly z rámce standardní komerční praxe (tedy fakticky v roli advokáta), závažně zaviněně porušil povinnosti plynoucí z profesního postavení advokátního koncipienta (§ 38 a 39 zákona o advokacii).“

[23] Optikou uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud i na nyní projednávanou věc (týkající se žalobce, který jako advokát udělil koncipientovi souhlas s uvedenou činností, jenž je podle závazného právního názoru 9. senátu Nejvyššího správního soudu kárným proviněním) a shledal, že kasační stížností napadený rozsudek městského soudu nemůže obstát. Je totiž vystaven na rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, sp. zn. 9 Ad 3/2015, který byl zrušen rozsudkem 9. senátu Nejvyššího správního soudu (rozsudek sp. zn. 9 As 77/2020), jenž shledal argumentaci městského soudu (o kterou se opírá i nyní přezkoumávaný rozsudek) nepřipadnou. Nyní rozhodující senát se přitom zcela ztotožňuje se závěry 9. senátu, které při aplikaci na daný případ nemohou vést k jinému závěru, než že i jednání žalobce je třeba považovat za kárné provinění. Žalobce závažně porušil povinnosti advokáta (§ 32 zákona o advokacii). Soud setrvává na závěru, že z textu souhlasu žalobce založeného ve spisu vyplývá, že žalobce udělil svému koncipientovi prakticky neomezený souhlas k vykonávání jakýchkoli potřebných právních úkonů, a to po neomezenou dobu. V souhlasu totiž uvedl následující: „*Souhlasím s tím, aby Mgr. L. M., můj zaměstnanec, vykonával činnost na základě zadání Pardubického kraje nebo města Žamberk ve věci řešení a případné nápravy stavu ohledně prodejů, užívání, poškození apod. pozemků v majetku města stavební a jinou činností společnosti KAVEMA, s.r.o. a v souvisjících a navazujících záležitostech, a to mimo zaměstnanecký poměr a koncipientskou praxi.*“ Uvedeným souhlasem tedy žalobce umožnil koncipientovi rozsáhlou právní činnost, ke které nebyl podle zákona oprávněn. Jak uvedl soud již v rozsudku sp. zn. 9 As 77/2020, poskytování právních služeb osobou odlišnou od advokáta zasahuje do zákonem chráněné hodnoty, již je kvalifikované a rovné poskytování právních služeb. Jelikož si osobuje oprávnění, jež je mu zákonem zapovězeno a na jehož výkon se teprve připravuje, přiči se jednání koncipienta smyslu právní úpravy. Neoprávněným poskytováním právních služeb nejenže nectí své postavení, nýbrž dokonce podřívá samotnou podstatu existence profesní samosprávné organizace, již je součástí a již spoluutváří. V tomto ohledu jde o vážné pochybení (viz body 29 a 30 rozsudku sp. zn. 9 As 77/2020). Nejinak lze nahlížet i na jednání advokáta (žalobce), který svým jednáním výše uvedené jednání koncipienta umožnil. Jak správně uvedla stěžovatelka, žalobce svým jednáním nezákonné činnosti koncipienta nezamezil; naopak mu udělil souhlas s jejím uskutečňováním. Žalobce souhlasil s tím, aby jeho koncipient poskytoval právní služby ve smyslu § 1 odst. 2 věty první zákona o advokacii, k čemuž však nebyl oprávněn. Poskytování právních služeb mimo zákonný rámec je nežádoucí. Vede k tomu, že právní služby mohou poskytovat i neoprávněné osoby, bez náležité odbornosti, odpovědnosti, čímž jsou narušovány cíle zákona o advokacii. Je přitom povinností advokáta napomáhat dodržování uvedených cílů, nikoli svým jednáním umožňovat jejich porušování. Argumentace městského soudu vede k popření smyslu a účelu § 2 zákona o advokacii, který umožňuje právní služby poskytovat pouze vybraným subjektům, čímž jsou chráněni nejen příjemci právních služeb, ale i jejich poskytovatelé; poskytování právních služeb jinými subjekty zasahuje do zákonem chráněné hodnoty, již je kvalifikované a rovné poskytování právních služeb. Výklad městského soudu nechrání příjemce právních služeb před nekvalifikovaným výkonem této činnosti a jejich poskytovatele před nerovnou konkurencí, resp. nepřispívá i ke kultivaci právního prostředí jako celku (viz i bod 26 rozsudku sp. zn. 9 As 77/2020). Předmětné (rozsáhlé a náročné) právní činnosti měl koncipient vykonávat pod dohledem svého školitele (žalobce), a nikoliv samostatně. Koncipient však uvedené činnosti vykonával (na základě souhlasu žalobce) samostatně a žalobce na něj řádně nedohlížel. Uvedeným jednáním žalobce porušil povinnosti, které jako advokát, resp. školitel koncipienta, měl. Mj. povinnost nesnižovat důstojnost

advokátního stavu, dodržovat pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost pečlivě vést advokátního koncipienta, který je k němu v pracovním poměru, a dohlížet na něj tak, aby získal znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky. Uvedené má pak za následek jednoznačný závěr o porušení § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 15 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

[24] V souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 77/2020 není soud rovněž názoru, že by na závěru o spáchání kárného provinění žalobcem něco měnily okolnosti daného jednání (jeho povaha, následek atp.; obdobně viz i bod 31 a násl. označeného rozsudku). Podle názoru Nejvyššího správního soudu je z hlediska daného kárného provinění nepodstatná argumentace městského soudu, že žalobce věc vnímal jako prosazování veřejného zájmu, že koncipienta považoval s ohledem na dlouhodobou spolupráci za zdatného právníka s dostatečnou praxí, že udělení souhlasu koncipientovi podmínil tím, že činnost nenaruší jeho koncipientickou praxi a chod advokátní kanceláře, či další podobná argumentace městského soudu. Žalobce závažně porušil povinnosti advokáta tím, že souhlas k předmětné protiprávní činnosti koncipienta udělil, resp., že nad ní nevykonával řádný dohled, jak mu to ukládá shora citovaná právní úprava, na čemž nemohou uvedené skutečnosti v dané věci nic změnit. Stejně tak je z hlediska kárného provinění bez významu, kdo byl osobou, která k zahájení kárného řízení podala podnět, neboť tato okolnost nemá k jednání kárně obviněného žádný vztah (obdobně viz i bod 40 rozsudku sp. zn. 9 As 77/2020). Z důvodu, že i v dalším se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěry rozsudku sp. zn. 9 As 77/2020, nemohl shledat příležitou (opačnou) argumentaci městského soudu.

[25] Ze všech výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu